

Vaikuttavuusperusteiset hankinnat

ratkaisuja tulevaisuuden haasteisiin

Innovaatiofoorumi 15.4.2026

Vesa Sarmia

Diakonissa-
laitos

Vaikuttavuusperusteiset palvelut

- Tällä hetkellä palveluita järjestetään ja hankitaan suoriteperusteisesti, kun taas vaikuttavuusperusteisen hankinnan ideana on ostaa tuloksia ja vaikuttavuutta.
- Vaikuttavuusperusteisesti voidaan hankkia suoraan tai vaikuttavuusinvestoinnin kautta
- Vaikuttavuusinvestoinnissa institutionaaliset sijoittajat ja palveluntuottajat rahoittavat hyvinvointia edistävät palvelut osittain tai kokonaan ja kantavat toteutukseen liittyvät taloudelliset riskit → julkinen sektori maksaa pelkästään tai osittain tavoitteiden mukaisista tuloksista
- Vaikuttavuuden osoittavat mittarit sovitaan ennakkoon tilaajan ja tuottajan kanssa, mutta ei sitä, miten vaikuttavuuteen päästään

Vaikuttavuusperusteiset palvelut Diakonissalaitoksella

- Voimme toimia hankinnoissa eri rooleissa, kuten valmistelun fasilitoijana, operaattorina, palveluntuottajana tai hankkeeseen/rahastoon investoijana. [Vaikuttavuusperusteisuus](#)
[Diakonissalaitoksella](#)
- Hankkeet voivat liittyä laajasti eri kohderyhmiin, kuten esimerkiksi nuoriin, työttömiin, asunnottomiin, ylivelkaantuneisiin tai päihteiden käyttäjiin.
- Kulloinenkin kohderyhmä ja tehtävä työ määräytyvät julkisen sektorin tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti.
- Konsultoimme kuntia ja hyvinvointialueita Coimpact-yhteisön voimin löytämään kohteita, joissa alueellisesti voidaan saavuttaa laajaa yhteiskunnallista hyötyä ja kustannusvaikuttavuutta.

**Tarjoamme tukea hankintojen
valmisteluun kumppaneidemme
kanssa**

coimpact.fi

Vaikutamme kahdella tasolla

Coimpact-asiantuntijayhteisö
kokoaa yhteen Suomen johtavia
asiantuntijoita
vaikuttavuusperusteisen
kehittämisen vauhdittamiseksi

Coimpact-vauhdittamot
rakentavat yhteiskunnallisia
haasteita ratkaisevia
toimintamalleja julkisen,
kolmannen ja yksityisen sektorin
sekä yhteiskunnallisiin
vaikutuksiin pyrkivien rahoittajien
välillä

Coimpact-yhteisö

Diakonissa-
laitos

SospED
KESKUS

DEMOS
HELSINKI

var
ha
Varsinais-Suomen
hyvinvointialue

Coimpact rakentaa hyvinvointia luovia tekoja

Vaikuttavuusperusteinen yhteistyö julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin sekä yhteiskunnallisiin vaikutuksiin pyrkivien rahoittajien välillä. Rahoitetaan suoritteiden sijaan vaikuttavia ratkaisuja ja systeemistä muutosta.

I) Hyvinvointivaikutuksia tavoittelevat palveluiden järjestäjät

Kunnat, hyvinvointialueet, ministeriöt ja muut tahot, jotka etsivät ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin.

Kokemusasiantuntijat

Ymmärrys haasteen juurisyistä ja mikä kohderyhmälle relevanttia.

COIMPACT

II) Vaikuttavuutta tavoittelevat sijoittajat ja rahoittajat

Vaikuttavuussijoittajat* ja muut rahoittajat, jotka etsivät laadukkaita ja vaikuttavuuspotentiaaliltaan korkeita sijoitus-/rahoituskohteita.

Ymmärrys miten erilaisia rahoitusmuotoja voidaan yhdistellä vaikuttavuusperusteisen toiminnan edistämiseksi.

III) Ratkaisuja tarjoavat sosiaaliset innovaattorit

Järjestöt, yritykset, julkinen sektori ja muut tahot, joilla on esittää ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin.

Vaikuttavuussijoittamisen markkina kasvaa vauhdilla.

Tuoton ohella yhteiskunnallista muutosta tavoittelevat pääomat tarjoavat **mahdollisuuksia sosiaalisten innovaatioiden käyttöönoton nopeuttamiseen.**

**Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta**

Esimerkki: Coimpact-valmistelujakso eli **vauhdittamo**

Tavoitteena on valmistella vaikuttavuusperusteisia hankintoja, jotka ratkaisevat vaikeita yhteiskunnallisia ilmiötä.

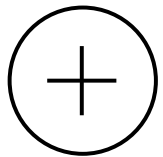

Hankinnan tavat ja esimerkit

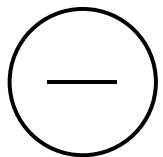

1) Perinteinen tulosperusteinen hankinta

Kaupunki kilpailuttaa 100 % tai osin tulosperusteisesti ohjelman koordinaation, toteuttajat ja rahoittajat. Ohjelma voidaan toteuttaa vaikuttavuusinvestointina rahastomallilla tai palveluntuottajan/palveluntuottajien omana investointina.

- Selkeä ja suoraviivainen
- Kokonaistoteutuksesta vastaa tilaajan ulkopuolinen toimija

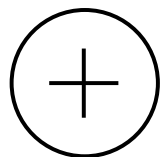

- Koska malli ulkoistaa interventioiden hallinnan, kaupungin kyvykkyys tulosperusteisen toiminnan rakentamisessa ja ohjaamisessa ei vahvistu toivotulla tavalla
- Kokonaisvaltainen kulttuurimuutos kohti vaikuttavuusperusteisuutta voi jäädä saavuttamatta

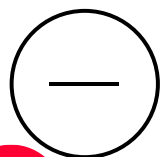

2) Allianssikumppanuus

Julkinen toimija kilpailuttaa (esim. neuvottelumenettelyllä) kumppanin, jolla on paras kyvykkyys toteuttaa ohjelma yhdessä kunnan tai hyvinvointialueen kanssa. Allianssi sisältää kokonaisuuden ohjaamisen, rahoittamisen ja palvelutuotannon (mukaan lukien kaupungin omat palvelut). Kumppanuus tähtää laajempaan systemiseen muutokseen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi.

- Edistää yhteistä ongelmanratkaisua ja parhaiden toimintamallien käyttöönottoa
- Tuottaa verkostomaisen tavan rakentaa ja ohjata vaikuttavia konsepteja tiedolla johtaen
- Rakentaa kyvykkyyttä vaikuttavuusperusteisten ratkaisujen käyttöönotossa ja toteutuksessa
- Mahdollistaa eri rahoituslähteiden hyödyntämisen interventiokokonaisuudessa

- Vaatii kaupungilta sitoutumista, resursseja valmisteluun sekä uudistumiskykyä
- Allianssi on yhdessä vastuussa haluttujen vaikutusten aikaansaamisesta, kun tulosperusteisessa hankinnassa vastuu voidaan jättää hankehallinnoijalle

Case lastensuojelu

Lastensuojelun kustannukset ovat vuodessa noin 1,5 miljardia euroa, josta sijaishuollon osuus on yli 70 %.

Huostaanotoista puretaan vain 6 %

Sijaishuollon vaikuttavuudesta ei ole vahvaa näyttöä. Lisäksi vain noin puolet huostaanotetuista suorittaa toisen asteen tutkinnon ja lähes 80 % on saanut toimeentulotukea aikuisena.

Vaikuttavuusperusteisen hankinnan hyödyt

- Johtaa positiivisiin hyvinvointivaikutuksiin
- Siirtää fokuksen lapsen ja perheen muutoksiin
- Tavoitteet ohjaavat palveluiden rakentumista
- Pakottaa tiedolla johtamiseen
- Mahdollistaa palveluiden yksilöinnin
- Johtaa palveluiden kokonaisvaltaiseen pohdintaan kriittisestikin
- Tuottaa merkittävää yhteiskunnallista hyötyä ja säästöjä

1. Kohti kevyempää sijaishuoltoa

TAVOITE
Kotiin paluu
(sijaishuolto +
lisäinterventiot)

MITTARIT
Säästö sijaishuollon
tason kevenemisestä
+ bonusmittarit

TULOSPALKKIOT
x % vähimmäislaskutus
normaalihinnasta +
x % tulopalkkio säästöstä
+ bonuspalkkiot x €

2. Perheinterventio sijaishuollon aikana

TAVOITE
Kotiin paluu
(lisäinterventiot
sijaishuoltoon erillisenä
palveluna)

MITTARIT
Säästö sijaishuollon
tason kevenemisestä
+ bonusmittarit

TULOSPALKKIOT
x % tulopalkkio säästöstä
+ bonuspalkkiot x €

3. Vaikuttavuus- perusteinen jälkihuolto

TAVOITE
Tutkinto ja
työllistyminen

MITTARIT
Toisen asteen tutkinto
+ työllistyminen

TULOSPALKKIOT
x € tutkinnosta
x % verotuloista

4. Perheinterventio ennen sijaishuoltoa

TAVOITE
Sijoituksen
ehkäiseminen

MITTARIT
Säästö sijaishuollon
ehkäisemisestä
+ bonusmittarit

TULOSPALKKIOT
x % tulopalkkio säästöstä
+ bonuspalkkiot x €

Esimerkki 1. säästöpotentiaalista lastensuojelun sijaishuollossa

Hankinta nyt:

Yksi lapsi noin 540 000
€ / 4 vuotta

100 lasta noin 54 milj €
/ 4 vuotta

Tavoite:

30 % pienemmät
kustannukset

Säästö 16,2 milj €

Vaikuttavuus- perusteinen hankinta:

Esim. maksamalla
säästöä 30 %
eli 4,9 milj €

Lopullinen säästö hyvinvointialueelle

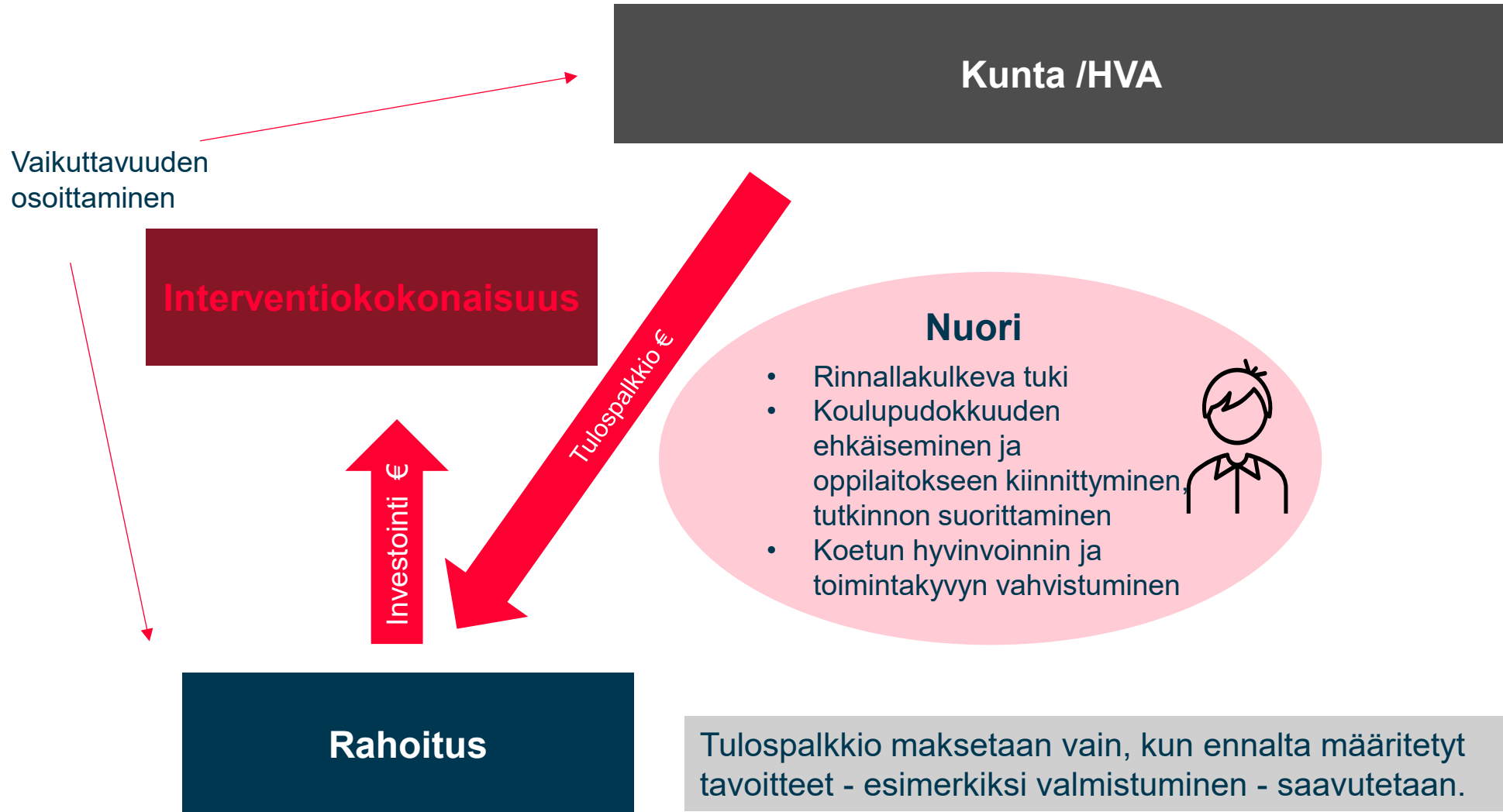
11,3 milj €

Case koulutustason nousu

Esimerkki: toisen asteen valmistumisen tuesta alle 25-vuotiaille peruskoulutustaisille nuorille

Esimerkki: tavoitteet ja tulospalkkioiden perusteet

Mitä?

Parantaa pudokkuusriskissä olevien kiinnittymistä toisen asteen opintoihin ja vahvistaa heidän opiskelukykyään. Tavoitteena on opiskelijan valmistuminen ja työllistymisen varmistaminen. Palvelu sisältää rinnallakulkevan kokonaisvaltaisen tuen ja tarvittavat lisäpalvelut.

Miten?

Todennettuihin kustannussäästöihin ja lisääntyneisiin verotuloihin perustuva vaikuttavuusinvestointihanke, jossa sijoittajat tai palveluntuottaja rahoittavat toiminnan ja kantavat yhdessä riskin. Vastuu onnistumisista on toimittajalla ja kunta maksaa vain, jos tuloksia syntyy.

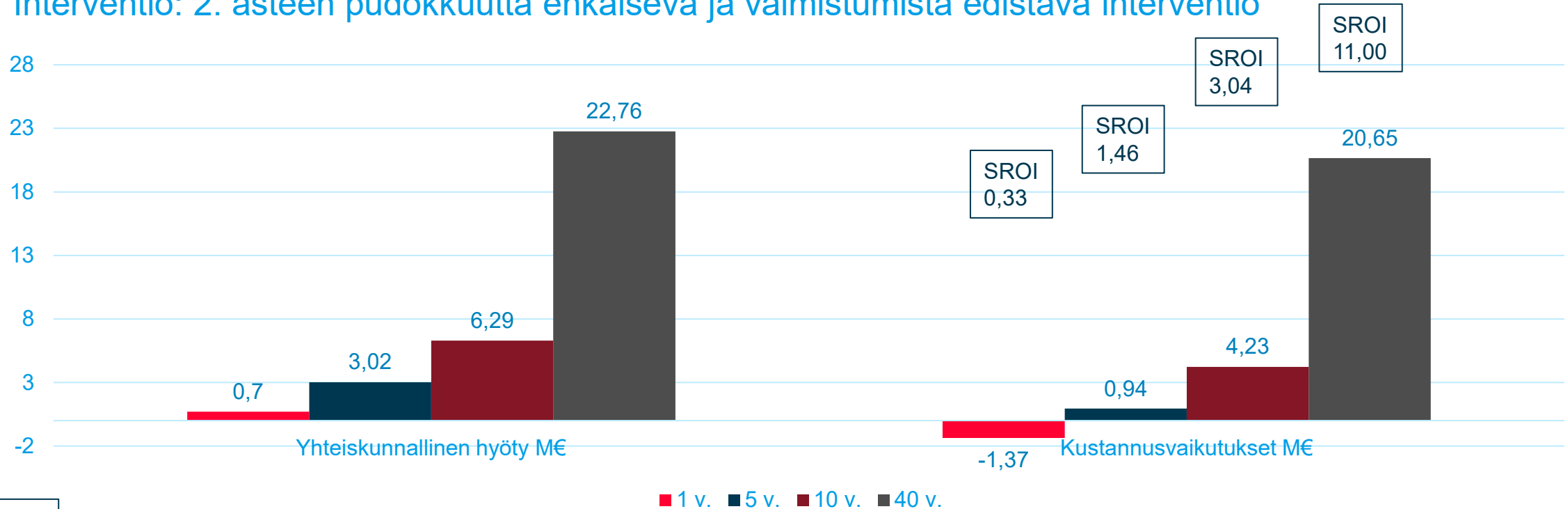
Tulospalkkiot:

1. Koulutustason nousu (2. asteen tutkinto, jatko-opinnot)
2. Työllistyminen
3. Raskaiden palveluiden ja tulonsiirtojen käytön vähentyminen
4. Asumisen pysyvyys (asunnottomuuden ennaltaehkäisy)

Yhteiskunnallinen hyöty ja kustannusvaikuttavuus

Interventio: 2. asteen pudokkuutta ehkäisevä ja valmistumista edistävä interventio

N=250

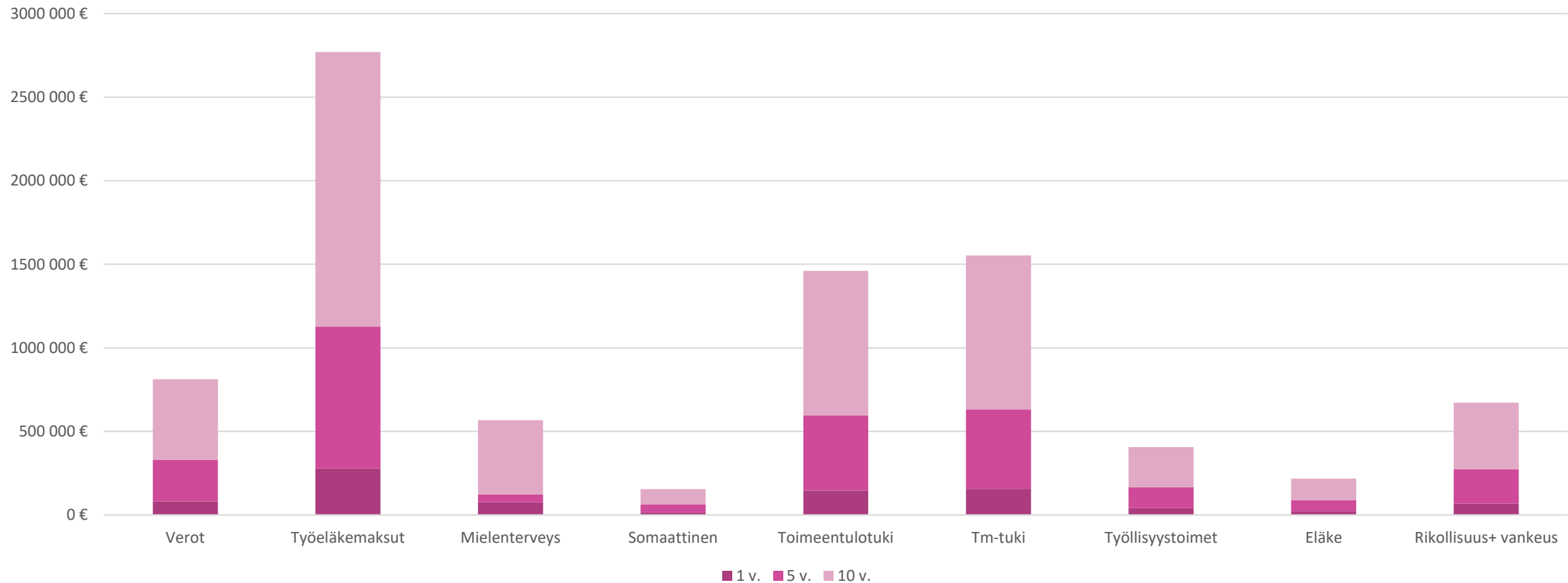
YHTEISKUNNALLINEN HYÖTY: Kasaantuneet taloudelliset vaikutukset (vähentyneet tulonsiirrot ja lisääntyneet verotulot) julkishallinnolle elinkaaren yli verrokki-intervention päättymisen jälkeen koulutus- ja työllisyyspoluille ohjautuneilla nuorilla. (Vamos-nuortenpalvelun vaikuttavuustutkimus, ITLA 2021)

KUSTANNUSVAIKUTUKSET: Yhteiskunnallisesta hyödystä vähennetty toiminnan kustannukset --> SROI-kerroin: SROI, Social Return on Investment -menetelmällä arvioitu toiminnan kustannuksia ja vaikutuksia rahamääräisinä. Laskelmassa yhteiskunnallinen hyöty jaettu tarkastelujakson kulujen kanssa.

Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta

Taloudellisten hyötyjen jakautuminen julkisen talouden näkökulmasta (100hlö)

Kiitos!

Vesa Sarmia

vesa.sarmia@diakonissalaitos.fi

Diakonissa-
laitos